

TYGODNIK

PETERSBURSKI.

GAZETA URZĘDOWA

KRÓLESTWA POLSKIEGO.

Wychodzi we Wtorki i Piątki. Prenumerata przyjmuje się pod adresem do Wydawcy Tygodnika w Petersburgu, do Ekspedycyi Gazet Petersburskiego Pocztańtu, lub do księgarni Klassycznej, w Warszawie, w drukarni Zawadzkiego i Węckiego, w Wilnie w księgarniach Gluck-sberga i Zawadzkiego, nadto we wszystkich Pocztowych w kraju urządach.

Cena: *Roczna* w Rosyji z pocztą, a w Stolicy, z noszeniem do mieszkań, 14½ r. *Półroczna* 7½ r. sr.

Bez pocztę, dla odbierających w księgarni: *Roczna*, 13 rub. sreb. *Półroczna* 6½ rub. sreb. Dla Królestwa Polskiego naznacza się taż sama cena co i w Cesarstwie.

PIĄTEK, $\frac{3}{15}$ PAŹDZIERNIKA.

WIADOMOŚCI KRAJOWE.

Petersburg, $\frac{2}{14}$ Października.

PÓDROŻ CESARSKA.

22 Września o południu N. CESARZ Jmć, przy odbytych przeglądzie wojsk zebranych pod miastem Winnicą, raczył znaleźć 4-tą lekką dywizyą jazdy z artylleryą, zborne pułki jazdy i piechoty, złożone z zostających na nieograniczonym urlopie żołnierzy i 4 bataljon celnych strzelców, we wzorowym stanie.

23 Września o 11 rano, N. PAN raczył odbyć musztrę 4-ej lekkiej dywizyi jazdy z jej artylleryą i z wybornego stanu tych wojsk raczył pozostać zupełnie zadowolonym. Po musztrze przedstawieni byli J. C. Mości junkrowie, przeznaczeni do awansu na oficerów.

25 tegoż m. o 10 rano, N. PAN odbywszy ogólną korpusową musztrę wojsk zebranych pod Winnicą, raczył pozostać z nich zadowolonym, w szczególności zaś z 4-tej lekkiej dywizyi jazdy z jej artylleryą.

Przez Ukaz CESARSKI do Rządzącego Senatu, dany z dnia 19 Września w Elisawetgradzie, Inspektorowi odwodowej jazdy, Jenerałowi jazdy *Nikitin*, najlaskawiej nadana została godność Hrabi Rosyjskiego Cesarstwa.

— Przez rozkaz dzienny CESARSKI dany w Wydziale służby Cywilnej, z dnia 5 Września podniesieni zostali do rang: Assesora Kollegialnego, Pomocnik starszego urzędnika Kancellaryi Sekretaryatu Stanu Królestwa Polskiego Radzca Honorowy *Lhoman* — Radzcy Honorowego, młodszy urzędnik teżże Kancellaryi Sekretarz Kollegialny *Wielhorski* — Zostają mianowani, uczniowie na koszcie skar-

bowym okręgu Białoruskiego, wypuszczeni z Uniwersytetu Moskiewskiego ze stopniem kandydata, pomocnikami starszych nauczycieli w szkołach powiatowych dla szlachty: *Gintowtt* Prużańskiej, *Godwoysz* Brzeskiej, *Kondratowicz* Wiłkomirskiej — Nauczycielami: *Horbacewicz* Słonimskiej, a wypuszczony ze stopniem Rzeczywistego Studenta *Bielawski* Nowogrodzkiej — Kandydat Uniwersytetu Dorpatskiego *Krajewski*, starszym nauczycielem wyższej powiatowej szkoły w Lipawie — Zatwierdzony zostaje na urządzie Sędzi Sumienia gub. Witebskiej, wybrany przez szlachtę Radzca Honorowy *Hryniewski* — Oświadczone zostaje MONARSZE zadowolenie, za wypełnienie szczególnego, ważnego polecenia, w liczbie innych, Radzcom Stanu, Prezesom Izb Skarbowych: Wołyńskiej *Kluczarewu* i Wileńskiej *de Roberti*.

— Przez Reskrypt CESARSKI z d. 11 Września, Dowódzca 6 Korpusu piechoty, jenerał piechoty *Timofiejew*, mianowany został kawalerem orderu Św. Włodzimierza 1 klasy.

O CHOLERZE.

Od czasu ostatnich doniesień epidemiczna cholera znacznie zaczęła słabnąć w *Woroneżu*, w *Saratowie* zaś to pomyślne przesilenie okazało się 2 Września i od 12 tego miesiąca nie było już wcale nowych chorych.

W ostatnich czasach epidemii, według postrzeżeń lekarzy, choroba napastowała szczególnie tych mieszkańców *Saratowa*, którzy przy jej zjawieniu się opuścili byli miasto i wrócili doń pod koniec epidemii tudzież tych, którzy pod-

dawszy się przez czas silnego jej rozwinięcia surowej dycie, następnie powrócili do zwykłej niewstrzeżliwości w jedzeniu i picciu. Pod koniec epidemii zaczęły się, jak zwykle ukazywać niektóre inne choroby, mianowicie przemienne febry i ostre wyrzuty skórne, których ani śladu w czasie silnej epidemii nie było. Zauważano jednak, że tyfoidalne gorączki przez cały przeciąg grasowania cholery nie ulegały jej wpływowi. One częstokroć zjawiały się bez żadnego udziału symptomatów cholerycznych, przeciwnie cholera, od 2 połowy epidemii częściej przechodziła w tyfus lub była przezeń towarzyszona.

W czterech powiatach *Saratowskiej* gubernii epidemija około 12 Września słabiała a miejscami ustawała, w dwóch wzmagała się, w *Kuznieckim* ukazała się poraz pierwszy, w innych nieprzestawała działać ale bez szczególnej śmiertelności.

W *Woroneżu*, jak już powiedziano, choroba znacznie osłabła, obraz jej w ostatnim tygodniu był następujący: 8 Września zachorowało 325 umarło 117 — 9 Wrz. zach. 270 um. 109 — 10 Wrz. zach. 228 um. 105 — 11 Wrz. zach. 206 um. 101 — 12 Wrz. zach. 125 um. 70 — 13 Wrz. zach. 65 um. 51 — 14 Wrz. zach. 42 um. 41. W ogóle od początku epidemii po 14 Września w *Woroneżu* zachorowało 4,225 umarło 1,884.

W powiatach gub. *Woroneżskiej* po 14 Września zachorowało 3,558 umarło 1,437.

W *Astrachaniu* po 13 Września jeszcze choroba się trzymała ale nader słabo, w powiatach tamecznej gubernii powiększej części ustała.

W *Stawropolu* i tamecznej gubernii, według doniesień z dnia 12 Września cholera całkiem ustała.

W *Taganrogu* i okręgu epidemija ustaje, ale w *Kerczu* trwa jeszcze.

We wschodnich czterech powiatach gub. *Ekaterynosławskiej* cholera po 1 Września słabo działała. W *Rostowie* i innych miejscach zaczyna ustawać, a w miasteczku *Azowie* ustała zupełnie. W zachodnich powiatach dopiero się rozwija, a 5 Września ukazała w samym *Ekaterynosławiu*.

Od początku, po 12 Września w całej gubernii *Ekaterynosławskiej* zachorowało 5,149 umarło 1,752.

Według doniesień z dnia 17 Września cholera zjawiała się w siedmiu powiatach gubernii *Penzeńskiej*, i rozwija się lecz w słabym stopniu. Najwięcej chorych (150) było w powiecie *Niżnie-Łamowskim*, z których 33 umarło. W samej *Penzie* po 17 Września było chorych tylko 35, z których 15 umarło.

W gubernii *Tambowskiej* cholera jest słaba. Prócz *Morszanska* i *Kozłowa* nawiedziła 1 Września miasto *Usmań*, 7-go zjawiała się w powiecie *Borysohlebskim*, a 12-go w samym *Tambowie*. Tam w ciągu pięciu dni zachor. 21, umarło 9.

Z gubernij *Kurskiej*, *Charkowskiej*, *Orłowskiej* i *Połtawskiej* nieodebrano nowych doniesień o postępach cholery.

Podług najpóźniejszych doniesień cholera ukazała się w następujących nowych punktach:

1.) Od ostatnich dni Sierpnia w *Starodubowskim*, a od 10 Września w *Nowogradsiewierskim* powiecie gubernii *Czernihowskiej*.

2.) Od 5 Września w mieście *Kazaniu*; a lubo lekarze tameczni nie uznają jeszcze z pewnością zjawionej tam choroby za epidemiczną cholere, wszakże ta zdaje się nie ulegać wątpliwości. Ze 40 którzy po 16 Września zachorowali, umarło 20.

3.) 8 Września, w mieście *Samarze* gub. *Simbirskiej*, gdzie szybko się szerzy. Po 17 Września zachorowało 97 z których umarło 36. W d. 12 Września cholera ukazała się też w samym *Simbirsku*, i tegoż dnia w mieście *Syzranu*.

4.) Od 9 Września w *Łukojanowskim* powiecie gubernii *Niżegorodzkiej*.

5.) Około 15 Września, w mieście *Riażsku* gub. *Riazańskiej*; umarło tam 3 z liczby 5 chorych.

6.) 13 Września cholera zjawiała się w *Jefremowskim* powiecie gub. *Tulskiej*, a od 17 tegoż miesiąca w samej *Tule*, na pięciu żołnierzach garnizonowego bataljonu, z których jeden wprędce umarł.

Z doniesień urzędowych daje się nadto widzieć że choroba grasuje znowu w *Persyi*, w *Choi* i *Tawrydzie* i rozszerza się na posiadłości *Tureckie* w *Azji*; w końcu Sierpnia zjawiała się w *Trebizondzie*.

27 Września.

KRÓLESTWO POLSKIE.

Warszawa, 6 Października.

NAJJAŚNIEJSZY PAN, na przedstawienie JO. Xięcia Namiestnika Królestwa, w przychyleniu się do prośb wniesionych przez wychodźców Polskich we Francji przebywających, a mianowicie: Seweryna Laskowskiego, Józefa Prożyńskiego, Alexandra-Ludwika Molinari, Franciszka Ulatowskiego, Wincentego Januszewskiego i Franciszka Garczyńskiego, Najmiłostwiej dozwolić im raczył powrócić na łono rodziny.

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

ANGLIJA. Londyn, 30 Września. Parlament odroczonej został znowu od 12 Października do 11 Listopada.

— Na ostatniej Gieldzie ogłoszone zostały dwa nowe bankructwa na bardzo znaczną sumę.

— Gazety Londyńskie donoszą o śmierci Pani Albertazzi, sławnej śpiewaczki z truppy PP. Robert i Dormoy. Pani Albertazzi, mająca lat 35 wieku, umarła z konsumpcji.

— Czytamy w *Times*: «Odebraliśmy nowiny z Rio-Janeiro po 6 Sierpnia. Lord Howden wrócił do Rio-Janeiro na swoje stanowisko Posła przy Dworze Brezylskim. Okazuje się iż nie zdołał zawrzeć pokoju między Prezydentem

Rosas i Montevideo i że ograniczył się zdjęciem blokady z Buenos-Ayrès. Poseł francuzki utrzymywał blokadę tylko z nazwiska, z powodu niedopełnienia przez Rplitą Argentyńską pewnych formalności. Zawarty został rozejm na sześć miesięcy.

«Hrabia Walewski przybył też do Rio - Janeiro; za dni dwa miał odpłynąć do Tulonu.»

Morning Chronicle ogłasza list prawie społeczny z Rio-Janeiro, który we względzie blokady przez lorda Howden zawiera co następuje: «Srodek ten był przedsięwzięty bez hrabi Walewskiego, i ten dyplomata był przezeń zachwycony całkiem niespodzianie, gdyż nigdy nie sądził iżby jego kolega uczynił coś podobnego z własnego popędu. Hrabia Walewski, przybywszy tu, wszedł w zbytnią zażyłość z P. Varela, (wydawcą gazety *Comercio de la Plata*) i innemi osobami tegoż kierunku, którzy zwichnęli mu umysł i mniemam że w tej chwili jest równie nie na swoim miejscu, lub gorzej jeszcze, niż był jego poprzednik P. Deffaudis. Lord Howden, którego miałem honor widzieć wczora, zapewnił mię, że otrzymał od generała Oribe zaręczenie bezpieczeństwa osób i własności wszystkich mieszkańców Rplitej Wschodniej, z wyłączeniem Rivera, który będzie musiał opuścić kraj i dostanie pensyą. Oribe nie chce słyszeć o nowych wyborach Prezydenta i pragnie odzyskać władzę jako Prezydent już obrany i wywłaszczony nieprawnie (*).

Londyn, 1 Października. Odbył się wybór trzech nowych Dyrektorów Banku Angielskiego; obrani zostali Alderman Thompson i PP. Christophe Pearse i John B. Hubbard.

— *Morning Post* zaprzecza najmocniej pogłosce o małżeństwie Xięcia Wellington z Miss Burdett Coutts.

— Na zgromadzeniu Dyrektorów kompanii Wschodnio-indyjskiej 29 Września, generał-porucznik sir George-Henry-Frederic Berkeley obrany został dowódcą naczelnym wojsk kompanii w Prezydencji Madras.

— Oto list lorda Howden do sira Herbert, dowódcy stacyi angielskiej w la Plata: «Rząd Montevideo odmówił rozejmu 6 miesięcznego, któryśmy przełożyli wspólnie z hrabią Walewskim a który byłby korzystnym dla tej Rplitej, niemającej ani kredytu, ani pieniędzy ani własnego wojska. Gdy mam powody do mniemania że właściciwi mieszkańcy Montevideo nie są wolni w swoim postępowaniu, że zostają pod przemocą załogi cudzoziemskiej (**), a następnie gdy blokada straciła swój charakter pierwiastkowy, to jest, że zamiast być środkiem ścieśniającym dla jen. Rosas, jest tylko sposobem dla Rządu Montevideo i pewnych tam zamieszkałych cudzoziemców (***) dostawiania pieniędzy ze szkodą obszernego handlu Anglii w tych stronach, przeto

(*) Wiadomo że wojna, tak długo trwająca między Rplitą Argentyńską i Montevidejską ma za powód zrzucenie z Prezydencji tej ostatniej generała Oribe, którego Prezydent Rosas wziął w swą opiekę i postanowił przywrócić go do Rządów utraconych w skutek powstania, na którego czele był Rivera.

(**) Francuzkiej.

(***) Francuzów.

zalecam wam niniejszym zdjąć blokadę z obu wybrzeży la Plata i przedsięwziąć środki ku zapobieżeniu wszelkiemu obcemu wdawaniu się w sprawy handlu i żeglugi w tych wodach.»

FRANCYA. *Paryż, 27 Września. Morning Chronicle* następnie odpowiada na artykuł *Journal des Débats* w przedmiocie mianowania Xięcia d'Aumale Wielkorządcą Algeryi:

«Jeżeli J. des D. ma na celu wmówić swoim czytelnikom, że mianowanie Xięcia d'Aumale jest czémś takiem, co nas niepokoi z powodu własnych naszych interesów, należy wyprowadzić tę gazetę co najprędzej z błędu. Mało nas to obchodzi że Xiążę de Joinville powołany jest na dowództwo eskadry morza Sroziemnego, że Xiążę de Nemours dowodzi obozem pod Compiègne, to jest dla nas tak obojętnem, jak i inne nowiny małej wagi dawane z Paryża przez gazety Ministeryalne. Jeżelibyśmy życzyli Francyi tak źle, jak myśli *Journal des Débats*, dalecy od pokazywania nierozsądnego gniewu, cieszylibyśmy się owszem z mianowania Xięcia d'Aumale. Niemasz mianowania któreby mogło być więcej szkodliwe dla dynastyi Orleańskiej. Akt ten dowodzi małej przezorności sam przez się i jest powszechnie niepopularnym we Francyi, a szczególnie przeznaczonym do wywołania nieukontentowania w Armii. Oddawna Rząd Francuzki pracuje nad postawieniem rzeczy na tej stopie, na jakiej były przed rewolucyą Lipcową. W wielkim stosunku powiodło się to bezwątpienia, a to powodzenie ośmiela do dalszych zamachów; ale takie postępowanie jest niebezpieczne i lada chwila francuzi mogą się na niem spostrzedz.»

— Z Almanaku Królewskiego dowiadujemy się, że na miejsce Xięcia de Praslin, kawalerem honorowym Xiężny d'Orléans mianowany został Xiążę Trewizy.

— Jedna gazeta twierdzi, że Gabinet ma zamiar wniesienia na przyszły Parlament, iżby pensya Marszałka Soult, Xięcia Dalmacyi powiększona była o 20,000 fr. z rzeczy wyniesienia go na godność Marszałka Jeneralnego Francyi.

— *Moniteur Parisien* zaprzecza pogłosce, jakoby P. Teste był przeniesiony do domu zdrowia; podług tej gazety zostaje on zawsze w więzieniu Conciergerie.

— Wczora odbył się w skromnym kościółku St. Leu-Tavenai pogrzeb Ludwika Napoleona, dawnego Króla Holandyi i jego syna Xięcia Berg. Ten obrzęd miał miejsce przy licznych zbiegu osób przybyłych umyślnie z Paryża.

Mały kościół w którym brat Cesarza chciał iżby złożono jego zwłoki, napelniał się wielką liczbą znakomitości i dawnych przyjaciół rodziny. Między obecnymi uważano Xięcia Hieronima Napoleona, byłego Króla Westfalii, który otrzymał pozwolenie czas niejaki zabawić we Francyi, Xiężnę Matyldę, jego córkę, Xięcia Padwy, wykonawcę testamentu, i wielu dawnych oficerów Napoleonowskich. Obrzęd trwał do godziny 3. Dziś jeden tylko brat byłego Cesarza zostaje w życiu; jest to Hieronim, Xiążę de Montfort.

— P. Fryderyk Soulié zostawił dwie sztuki zupełnie ukończone, które niezwłocznie będą grane na teatrach Paryskich; wielki dramat w pięciu obrazach pod tytułem *Stary Paryż* i dramat-wodwil: *Fatalność*.

— W roku 1841 było w Paryżu 1727 ulic, a w nich 28,696 domów; w 1847 było 1782 ulice i 30,221 domów.

HISZPANIA. *Madryt, 23 Września.* Dwie gazety spółcześnie ogłosiły, że układy otwarte między Anglią i Hiszpanią w przedmiocie traktatu handlowego są bliskie ukończenia.

— Na naleganie kapitana jeneralnego Concha Rząd ogłosił granicę Katalońską od strony Pyreneów w stanie blokady, wprowadzanie towarów pozwolone jest jedynie przez komorę Jonquière; rozporządzenie to nader jest uciążliwym dla handlu francuzkiego.

— Listy z Madrytu zawierają wiadomości o zatrważających postępach jakie czyni polityka angielska a z nią partya progressistów, na czele której staje Espartero. Poseł angielski P. Bulwer, znajdując że jenerał Serrano nie dość ma odwagi albo zanadto siebie szanuje iżby się poddał wszelkim wymaganiom i do nich Królowę skłaniał, podstawił na jego miejsce innego ulubieńca, pułkownika Gandara, który całkiem oddany jest jenerałowi Esparteru, a we względach Królowej zajmie zapewna miejsce jenerała Serrano. P. Gandara mianowany już został brygadyerem.

RZYM, 23 Września. W skutek rozkazów przybyłych wprost z Rzymu, przetrząsniony został dom hrabi Framonti, Dyrektora Policji w Jési; znaleziono jak twierdzą całą korespondencją z osobami zajmującymi wysokie stanowiska, odkrywającą tajemnice największej wagi.

— Mówią że na jednym z ostatnich konsystorzów tajnych Ojciec święty oświadczył zamiar przesłania wszystkim Biskupom listu okolnego, nakazującego modły za Kościół, który w tej chwili zagrożony jest od nieprzyjaciół. Poseł Austryacki, hrabia de Lutzw zdołał wyjednać, iż został zawieszony ten środek, który miałby skutki najopłakawsze.

WENECYA. Piszą z Wenecyi do Gazety Augsburskiej pod dniem 17 Września że mechitaryści ogłosili przekład ormiański dzieł bajkopisa greckiego, których oryginał jest nieznan. Sądząc z języka przekład ten musi datować z piątego wieku ery chrześcijańskiej.

GRECYA. Jenerał Travellas mianowany został Prezydentem Rady Ministrów.

AMERYKA. *New-York, 16 Wrzesnia.* W dniach 19 i 20 Sierpnia jenerał Scott, na czele około 10,000 ludzi, zniósł na głowę pod Coysorun i Churubosco, o pięć mil od Mexico, armią Meksykańską pod dowództwem Santa-Anna i Valencia, od 32,000 ludzi. Trzynastu jenerałów, 1,500 niewolnika i 65 dział dostały się w ręce zwycięzców. Obaj

wodze naczelni, Santa-Anna i Valencia uciekli z placu. Zawarty został rozejm na 48 godzin, w ciągu którego wyznaczono ze strony Meksykanów pięciu komisarzy, pod zwierzchnictwem Herrera, dla traktowania o pokój. Stratę Meksykanów szacują na 5 do 6,000 ludzi, Amerykanów zaś na 1,200. Jenerał Valencia oświadczył się przeciw Santa-Anna i pragnie traktować o pokój oddzielnie.

(*Journ. de S. P. Psz. Połn. R. I.*)

OD WYDAWCY.

Mamy do oznajmienia naszym czytelnikom przyjemną a w literackim względzie ważną wiadomość. **ZAMEK KRAKOWSKI**, *romans historyczny z XVI wieku, przez autora Listopada*, we trzech tomach, jest już ukończony i będzie ogłoszony w felietonach Tygodnika.

Drukowanie tego dzieła, którego zalet imię autora jest więcej niż dostateczną rękojmią, rozpocznie się w tym jeszcze miesiącu Październiku i będzie postępowało nie tak jak drukowanie Listopada, w nieoznaczonych peryodach, lecz bez żadnej przerwy, tak iż w każdym Numerze Tygodnika, wychodzić będzie mniej więcej około arkusza *Zamku Krakowskiego*. Pierwszy Tom zostanie tym sposobem ukończony przed końcem roku bieżącego, a całe dzieło około połowy roku przyszłego 1848.

Zamek Krakowski będzie drukowany oddzielnie w formie książki we trzech tomach objętości takiej, lub większej, jak tomy Listopada. Od dziś dnia ogłasza się nań prenumerata, a mianowicie:

Biorący 50 exemplarzy i więcej, płaci po rubli srebrem 3 za exemplarz.

Biorący 20 exemp. i więcej, płaci po rubli sreb. 3½ za exemplarz.

Biorący mniej niż 20 exem. płaci po rubli sreb. 4 za exemplarz.

W tych cenach zawierają się już i koszta przesłania, tak iż na te koszta nic więcej się nie dodaje.

Prenumerata trwać będzie po dzień 1 Stycznia 1848 r.; po tym zakresie cena będzie znacznie podwyższona.

Wszystkia żądania i pieniądze tak za pojedyncze exemplarze jak i za tę ich liczbę, do której przywiązane jest ustępstwo z ceny prenumeracyjnej (50 i 20) mają być nadsyłane do Redakcyi Tygodnika, zapisując: ВЪ Редакцію Польскаго Журнала ТИГОДНИКЪ, въ С.-Петербургѣ.

(Przed niejakim czasem wypuszczona została przez autora pewna liczba biletów prenumeracyjnych; te pozostają w swej sile i kto je nabył otrzyma exemplarze, na przyszłość jednak nie będzie biletów: żądania i pieniądze dochodzące do Redakcyi Tygodnika, będą dokładnie podług dat zarejestrowane, a kwity pocztowe posłużą nadto prenumeratorom za dowod, iż zgłosili się w czasie właściwym).

Miejsce gdzie w samej stolicy będzie się można zapisać na prenumeratę *Zamku Krakowskiego*, a następnie kupować exemplarze, w czasie późniejszym będzie wskazane.